

УГОРСЬКА МОВА

8-9 класи

ПРОГРАМА

для загальноосвітніх навчальних закладів
з поглибленим вивченням угорської мови

MAGYAR NYELV

8-9. osztály

Bevezető

Az anyanyelvi oktatás célja az önazonosság megőrzése és erősítése, a magyar nyelv és irodalom általános fejlesztési és részletes követelményeinek megjelenítése az iskola pedagógiai programjába.

Az anyanyelvi oktatás megvalósítja az iskolai nevelés és oktatás általános céljait és feladatait, és mellette biztosítja a kisebbség nyelvének tanulását, a kisebbség nyelvén való tanulást. Egy nemzet nyelve elválaszthatatlan a történelmének, szellemi és anyagi kultúrájának megismerésétől, amelyben fontos szerepet kapnak a hagyományok, szokások továbbörökítése, a nemzeti identitás megalapozása és fejlesztése. A nevelésben különösen fontos a gyermekek nyelvi kultúrájának fejlesztése, a hagyományok ápolás és a kisebbségi identitástudat megalapozása és fejlesztése. Felkészítés az együttműködéshez szükséges nyelvi képességekre, a kulturált nyelvi magatartásra, valamint annak tudatosítására, hogy a kommunikáció egyéni és társas érték, hogy a beszédkultúra a társas-társadalmi megértés fontos eleme.

Az anyanyelvi oktatásának feladata:

- A tanuló ismerje fel az adott nyelv jelentőségét a gondolatok, érzelmek, szándékok kommunikációs eszközeként.
- Különböző helyzetben tudja használni a tanuló az anyanyelvét, mint a közlés eszközt. Ismerje fel a kétnyelvűség előnyét.
- Használja a tanuló az írást az önkifejezés eszközeként.
- Alkalmazza tudatosan az adott nyelv hangtani, szótani és mondattani szabályait.
- Legyen képes az adott nyelv nyelvtani struktúráinak, kategóriáinak használatára.
- Az írásbeli közlés során használja biztonságosan a helyzetnek, szándéknak megfelelő stílust, formát.
- A tanuló legyen képes az adott nyelv alapvető nyelvi és nyelvhelyességi törvényszerűségeinek alkalmazására, és művelt szintű használatára törekedjen.
- Legyen képes visszaadni írásban egy-egy irodalmi alkotás lényegét, mondanivalóját.

Az 8-9.osztályos tanulók számára írt nyelvi tanterv felépítése osztályonként egy megadott formát követ, amelyben négy szempont érvényesül:

- A beszéd tárgyköre.

- A nyelvtan tárgyköre.
- Szociokulturális tárgykör.
- Gyakorlati irányvonal.

A bevezető részben a beszéd tárgyköre címszó alatt a kommunikációs elv érvényesül, ahol külön szerepet kap a beszédképességfejlesztés és írásképességfejlesztés. Az említett kategóriákban szereplő tananyag a tanulók szövegértésére, különböző szituációkban a párbeszéd megfelelő használatára, a helyes és szép beszédre, valamint különböző közlésfajtájú szövegek megértésére helyezi a fő hangsúlyt. A tanterv legterjedelmesebb részét a nyelvtan tárgyköre tartalmazza, ahol az 8-9. osztályos tanulók számára szánt nyelvi tananyag található. Ez a rész fokozatosan vezeti be és ismerteti meg a tanulókkal a nyelvi fogalmakat a hangtántól kezdve, a szó szerkezeti elemeivel folytatva, mondattani és központosági ismeretekkel, a szófaji rendszer felépítésével, a szóalkotás módjainak megismertetésével, a magyar helyesírás alapelveivel, a mondat fajaival, az egyszerű és összetett mondat elemzésével, valamint a magyar nyelv történetének korszakaival. A nyelvtani rész teljesen felöleli a nyelvtani strukturát és az általános iskola befejezéseig felkészíti a tanulókat az anyanyelv helyes használatára az élet különböző szinterein.

A tantervben érvényesül az oktatási-nevelési folyamat, mivel a tanítás elválaszthatatlan részét képezi a gyermeknevelés, az identitás kialakítása és megőrzése, s az erkölcsös viselkedésre, a helyes magatartásra való felkészítés. Mindez szorosan összefügg más tantárgyak közötti kapcsolattal, amikor szövegelemző eljárásokról beszélünk szakmai-tudományos, gyakorlati és szépirodalmi művek feldolgozásában, ahol a tanuló a nevelői célokon kívül az irodalommal, történelemmel, földrajzzal is a kapcsolatba kerül, vagy például megfigyeli az alá- és mellérendelő mondatok sajátosságait az ukrán nyelvben.

A szociokulturális tárgykörben megfogalmazódnak a nemzeti kultúrára jellemző vonások, hagyományok, ünnepek, valamint a magyarság kiemelkedő egyéniségei. Ez a rész magába foglalja magyar nemzet tárgyi és szellemi kultúráját, erkölcsi értékeit, illetve kiemelkedő népköltészi alkotásait, ezek tanulságait, nemzeti jellegét. A gyakorlati irányvonalnál az általános oktatási alkotói készségek alapjaira és gyakorlati elsajátítására helyezi a fő hangsúlyt, valamint az együttműködési és kommunikációs stratégiák megvalósítására.

A magyar nyelv tanítására készült tantervben a tanár megtalálhatja 8-9. osztályra vonatkozó tananyagot és a tanulókkal kapcsolatos állami követelményeket egyaránt. Az oktandó tananyag részletezi egy-egy osztály évre szóló tananyagának pontos meghatározását, amelyből a tanár számára nyilvánvalóvá válik, milyen témakörök kerülnek oktatásra. Ennek alapján lehetősége nyílik az adott tantárgyból összeállított tanmenet sikeres elkészítésére. A tanterv pontosan meghatározza azokat az elvárásokat a tanulókkal szemben, amelyek a tanítás során számonkérésre kerülnek a tananyag kapcsán. A tanterv hozzájárul a magyar nyelv sikeres tanításához az általános és a középfokú oktatási intézmények 8-9. osztályában.

Magyar nyelv
8. osztály
(105 óra, heti 3 óra, 15 tartalék óra)

Az oktató tananyag	A tanulókkal kapcsolatos állami követelmények
A beszéd tárgyköre (15 óra)	
<p>A szöveg természete A szöveg legfontosabb jellemzője: a nyelv és a beszéd legnagyobb egysége, a kommunikáció eszköze. Lehet szóbeli vagy írásbeli. Felépítésére jellemző, hogy nyelvi és nem nyelvi összetevőkből áll. A mondatok összefüggő láncolata: szövegösszetartó erő, szövegkohézió. A szöveg szerkezeti egységei: a mikroszerkezet (bekezdés, mondatösszetétel, tételmondat) és makroszerkezet (bevezetés, kifejtés, fejezetek befejezés). Tartalmi logikai kapcsolatok a szövegben: térbeli, időbeli és ok-okozati viszonyok. Az írásbeli szövegekben fontos szerepet tölt be a mű címe. A cím funkciója és fajtái (tematikus cím, kiragadott cím). A címek nyelvi megformálásuk szerint két félek lehetnek: szó vagy szókapcsolat szerű, mondat szerű címek. A cím megszerkeszti a mű tárgyát, szereplőjét, de kiemelhet egy fontos összefüggést is stb. A mondat szerű címek főként a szépirodalomban használatosak. A cím szorosabban véve nem a szöveg része, hanem mintegy rámutat a szöveg egészére, és vezet bennünket az írásmű megértésében.</p>	<p><u>A tanuló</u> <u>Ismerje</u> a szöveg legfontosabb sajátosságait, a szövegösszetartó erő fogalmát és eszközeit. <u>legyen képes</u> ismereteit szóbeli és írásbeli szövegalkotása közben alkalmazni <u>nevezze meg</u> szövegnek a kommunikációs folyamatban betöltött tényezőit. <u>ismerje fel</u> a szöveg nem nyelvi tényezőinek a szerepét a szövegalkotásban és a szövegbefogadásban <u>tudatosan alkalmazza</u> a kommunikációs ismereteit a szövegszerkesztési gyakorlatban ismerje föl a szöveg témáját, kulcsszavait, a szöveget jellemző tartalmi-logikai kapcsolatokat. Ismerje a téma-réma fogalmát Tudjon a szövegnek különböző tartalmú és témájú címeket adni</p>
Beszéd-készség-fejlesztés	
<p>Szerepjáték Szerepkártyák segítségével különböző személyek szerepét kell eljátszani. A következő szerepek ajánlottak: Társalgás egy időse emberrel a hagyományos karácsonyi ünnepekről Települése polgármestere, aki ismerteti következő választási programját Előadás tartása kedvenc olvasmányomról Előadás tartása kedvenc focicsapatomról vagy együttesemről</p>	<p><u>A tanuló</u> <u>Legyen képes</u> a különböző szerepeknek és a szóbeli kommunikáció megfelelő típusában szöveget alkotni <u>Ismerje fel</u> a tanult stílus eszközöket a szóbeli és az írásbeli szövegalkotási feladatokban</p>

Szervezetek vitát arról, hogy az internet korszakában van-e létjogosultságuk a könyveknek	Legyen képes érvelni, vitatkozni
Íráskészség-fejlesztés	
<p><i>Írni jó mert....</i> mondatok befejezése szóbelileg (legalább öt mondat, érvekkel alátámasztva) Párbeszéd szerkesztése a televíziózásról</p> <p>Értekező szövegek alkotása: célja a meggyőzés, logikai rendre épül, ok-okozati kapcsolat áll fenn az állítások között <i>Miért egészségtelen a gyorséttermi menü?</i> Véleménykifejtés 6-8 mondatos cikkben, amely az iskolaújságban jelenik meg</p> <p>Elbeszélő szöveg célja: a tájékoztatás, fordulatokban gazdag, élményszerűsége és szemléletessége törekszik, szerkezete lineáris, vezérfonala maga az esemény Képzeld, hogy édesanyáddal együtt főzőcskéztél, s a receptet el akarod küldeni valakinek. Fogalmazz leírást: <i>Így készült..</i> címmel Olyan elbeszélő szöveg készítése, amely a tanulók előtt álló tanévre, mint eltelt időszakra tekint vissza</p> <p>Leíró szövegek alkotása: célja a jellemzés, a leírás (élőlény, tárgy, munkafolyamat, stb.) tárgyilagos, a leíró személye és érzései a háttérbe szorulnak Írj rövid, 6-8 mondatos szócikket az iskola évkönyvébe, amelyben bemutatod az iskolaépületet! Nézz ki az iskola ablakán és írd le 6-8 mondatban milyen tájképet látsz Képzeld el, hogy egy társkereső programban be kell mutatkoznod külső jellemzőid alapján. Fogalmazz saját külsődről 6-8 mondatot</p>	<p><u>A tanuló</u></p> <p><u>Legyen képes</u> értekező, elbeszélő és leíró szövegek alkotására</p> <p><u>Ismerje fel</u> a tanult stíluseszközöket a szóbeli és az írásbeli szövegalkotási feladatokban</p> <p><u>Tudjon alkotni</u> megfelelő szöveget egy adott szituációban</p> <p><u>Értse</u> a szövegtípusok közötti különbséget</p> <p><u>Akosson</u> szövegeket a meghatározott feladat szerint</p> <p><u>Készítsen</u> jellemzést a külső és belső tulajdonságok alapján</p>
1A nyelvtan tárgyköre (78 óra)	
<p>Ismétlés (6óra) A szófajokról tanultak összefoglalása. A magyar nyelv szófaji rendszere. A szófajok rendszerezése.</p>	<p><u>ismerje</u> a magyar nyelv szófaji rendszerét; <u>értse</u> a viszonyozók nyelvi szerepét; <u>értse</u> az egyes szófaji csoportok közötti összefüggéseket és különbségeket; <u>ismerje fel</u> a szövegben a szófajokat.</p>
<p>Mondattan (4 óra) A mondat fogalma. A mondat mint megnyilatkozás, mint a beszéd, a nyelvi kommunikáció legkisebb, alkalmi, nyelvtanilag megszerkesztett egysége. Függsége a szituációtól, a szövegkörnyezettől.</p>	<p>A tanuló: <u>értse</u> a mondat fogalmát, alkalmi, nyelvi jellegét; <u>ismerje</u> a mondat nyelvtani megszerkesztettségének eszközeit; <u>tudja meghatározni</u> a mondatot; <u>értse</u> a hangjejtésnek mint a mondat zenei</p>

<p>A mondat nyelvtani kifejező eszközei. A mondat valóságtartalma. A mondat meghatározása. A mondatban tárgy és feladata.</p>	<p>lezártságának szerepét.</p>
<p>A mondat fajai (8óra) A mondatok a beszélő szándékát, mondanivalóját és érzelmeit fejezik ki. 1. A beszélőnek a valósághoz való viszonya és szándéka erősen hat a mondatok nyelvi megformálásánál módjára, az ezen alapuló eltérő kifejezőmód a mondat modalitása fajtái: kijelentő, kérdő, felkiáltó, felszólító, óhajtó jellemző nyelvtani kifejező eszközei. 2. Logikai tartalmuk minősége szerint: állító és tagadó, tiltó mondat. 3. Tagolódásuk szerint: tagolatlan, illetőleg tagolt teljes (tő- és bővített mondat), hiányos mondat. 4. Szerkezetük szerint: egyszerű, összetett és többszörösen összetett mondat. A mondatfajták szerepváltása.</p>	<p>A tanuló: <u>ismerje fel</u> és jellemezze a mondatok fajtáit a kommunikációs szándék és tartalom, valamint szerkezet szerint <u>legyen képes</u> a mondat szövegkörnyezettől függő jelentésének megfogalmazására <u>tudjon hasonló</u> tartalmú, de különböző formájú mondatokat alkotni <u>legyen képes</u> a mondatvariációk közötti stílusbeli, használatbeli különbségek megfogalmazására</p>
<p>A szó szerkezet (8 óra) A szó szerkezet fogalma. A szó szerkezet mint alkalmi szókapcsolat; elhatárolása az állandó szókapcsolatoktól. A szó szerkezet tagjainak szófaja; nyelvtani megformáltsága. A mondat szó szerkezetek szerinti felépítettsége. <u>A szó szerkezet fajtái:</u> 1. Az alanyi–állítmányi (hozzárendelő) szó szerkezet, mint a mondat alappillére. 2. Az alárendelő szó szerkezet; nyelvtani megformáltsága, fajtái: alanyos; tárgyas; határozós; jelzős. 3. a mellérendelő szó szerkezet: nyelvtani megformáltságának eszközei; fajtái: kapcsolatos; választó; ellentétes; következtető; magyarázó. Az összetett szó szerkezetek legegyszerűbb típusai: szó szerkezet sor; szó szerkezet bokr;</p>	<p>A tanuló: <u>Ismerje a</u> szó szerkezet típusok (hozzárendelő, alárendelő, mellérendelő) általános jellemzőit <u>Tudja a</u> szó szerkezetekkel kapcsolatos ismereteit a mondat elemzési és mondatalkotási gyakorlatokban önállóan alkalmazni <u>Ismerje fel</u> az alanyt és az állítmányt a mondatban <u>tudja</u> fajtáikat és kifejezőeszközeiket meghatározni <u>képes legyen</u> az alany és az állítmány helyes egyeztetésére, ismereteit megfelelően alkalmazza a mondat elemzési, mondatalkotási gyakorlatokban <u>tudja</u> az alárendelő és a mellérendelő szó szerkezet típusait felismerni, megnevezni és jellemezni. <u>képes legyen</u> ismereteit megfelelően alkalmazza a mondat elemzési, mondatalkotási gyakorlatokban</p>

<p>szó szerkezetlánc. A rejtett vagy kihagyásos szó szerkezet.</p>	
<p>Az egyszerű mondat belső szerkezete (14 óra) Az alanyi-állítmányi szó szerkezet mint a mondat nyelvtani alapja. Tagjainak bővíthetősége. Az alanyi és az állítmányi rész. A mondat mint egy paradigmarendszer tagja. A mondat fő részei Az állítmány Fogalma, funkciója, szófaja, nyelvtani alakja. Az állítmány modalitása: módja, ideje, száma és személye. Az állítmány fajtái: 1. Az igei állítmány és jelentései. Az ige jelentésétől függően többféle jelentéstartalmat fejezhet ki: cselekvést, történést, létezést. 2. A névszói állítmány. Kifejezőeszközei: főnév, melléknév, számnév, névmás 3. A névszói igei állítmány Az állítmány elmaradása. Az alany Fogalma, kifejezőmódja, (szófaja) nyelvtani alakja. Az alany kitétele vagy odaértése, elmaradásának esetei. Az alany fajtái: 1. A határozott alany (kitett és odaértett). A határozott alany kifejezőeszközei: főnév, főnévi értékű névmás, főnévi igenév, egyéb A határozatlan alany (kitett és odaértett). Kifejezőeszközei: határozatlan névmás, többes szám, 3. személyű ige Az általános alany (kitett és odaértett). Kifejezőeszközei: az ember vagy világ főnév, általános névmás, egyes szám 2. személyű igei állítmány, többes szám 1. személyű igei állítmány, többes szám 2. személyű igei állítmány, többes szám 3. személyű igei állítmány Az alanytalan mondatok Az állítmány egyeztetése az alannal. A számbeli egyeztetés szabályai. A személybeli egyeztetés szabályai. A névszói-igei állítmány tagjainak egyeztetése.</p>	<p>A tanuló: <u>ismerje</u> az alanyi-állítmányi szó szerkezet fontos szerepét a mondat szerkezetében; <u>ismerje fel</u> a mondatban az alanyi és az állítmányi részt; <u>tudja bővíteni</u> a megadott tőmondatot; <u>ismerje</u> az állítmány fogalmát, fajtát, kifejezőmódját; <u>értse</u> az állítmány modalitását; <u>értse</u>, hogy a névszói és névszói-igei állítmány egységes ragozási sort képez; <u>értse</u> a kapcsolóige szerepét; kérdések alapján <u>ismerje fel</u> a mondat állítmányát; <u>tudjon</u> mondatot szerkeszteni a megadott típusú és modalitású állítmánnyal; <u>ismerje</u> az állítmány elmaradásának stilisztikai szerepét; <u>ismerje</u> az alany fogalmát, fajtát, kifejezőmódját; <u>értse</u> az alany főnévi jellegét; <u>ismerje fel</u> az odaértett alany fajtát is; <u>indokolja meg</u> az alany elmaradásának eseteit; <u>különböztesse meg</u> a határozatlan és az általános alanyt, ha az nincs kifejezve; <u>tudjon</u> mondatot <u>alkotni</u> a megadott típusú és szófajú alannal; <u>ismerje</u> és alkalmazza a gyakorlatban az egyeztetés szabályait, megindokolva azt konkrét esetben.</p>
<p>A mondat bővítő részei (5 óra) A tárgy A tárgy valamilyen cselekvésfogalmat megnevező szó bővítménye, megjelöli azt, amire az alaptagban megnevezett cselekvés irányul, vagy ami a cselekvés eredményeként létrejön. A tárgyas szó szerkezet alárendelő szó szerkezet, tehát az alaptagból és a tárgyból mint bővítményből áll. A tárgy alaki jelölője a mondatban a –t tárgyrag.</p>	<p>A tanuló: <u>ismerje</u> a tárgy fogalmát; <u>ismerje fel</u> a mondatban a tárgyat, határozza meg annak fajtát és szófaját; <u>különböztesse meg</u> a kettős tárgyat az alárendelt tárgytól; <u>indokolja meg</u> a tárgyas alakot tartalmazó szó</p>

<p>A jelöletlen tárgy. A tárgy szófaja általában főnév vagy főnévi értékben használt más szófaj</p> <p>A tárgy fajtái: 1. az iránytárgy; 2. az eredménytárgy; 3. a határozói értékű tárgy. . A tárgy határozottsága vagy határozatlansága. A tárgy érintkezése a határozókkal (<i>várja a vonatot – vár a vonatra</i>).</p> <p><u>Nyelvhelyesség és nyelvkultúra.</u> A tárgyrag kétszeri kitételének kerülése. A tárgyat tartalmazó terpeszkező kifejezések (<i>gyanút táplál, beszélgetést folytat</i> stb.) kerülése. A személynévmás normatív tárgyaskialakjai. <u>Tárgyak közötti kapcsolatok</u> A tárgy különbözősége a magyar és az ukrán nyelvben. Az ukrán függő tárgy magyar nyelvtani megfelelője (ukrán nyelv).</p>	<p>értékű szerkezetek egy mondatrészként való elemzésének okát;</p> <p><u>különböztesse meg a határozott tárgyat a határozatlanról;</u></p> <p><u>értse az állítmányi ige ragozásának függőségét a tárgy határozott vagy határozatlan voltától;</u></p> <p><u>tudja tárggyal bővíteni a mondat állítmányát vagy bármely mondatrészként szereplő igenevét;</u></p> <p><u>értse a nyelvtani tárgy különbözőségét a magyar és az ukrán nyelvben.</u></p>
<p>A határozó (12 óra) A határozó fogalma. A jelentésbeli rokonság, hasonló alak, azonos szófajú alaptag szerinti megkülönböztetés. A határozók kifejezőeszközei.</p> <p><u>1. A helyhatározó</u> Fogalma, kifejezőmódja. Az előzményhatározó (honnan?), a tartamhatározó (hol?), véghatározó (hová?). A határozóragos helyhatározó. A névutós és határozószókkal kifejezett helyhatározó.</p> <p><u>2. Az időhatározó</u> Fogalma. Kérdései. Kifejezőeszközei: ragos névszó, névutós névszó, határozószó, névmás, igenév, ragtalan névszó Az időhatározós szó szerkezet alaptagja. Az előzményhatározó (kezdőpontot fejez ki), a tartamhatározó (időtartamot), véghatározó (végpontot).</p> <p><u>3. A módféle határozók</u> <u>A módhatározó fogalma.</u> Kérdései. Kifejező eszközei: ragos névszó, névutós névszó, határozószó, névmás, igenév, ragtalan névszó A szó szerkezet alaptagja. <u>Az eszközhatározó</u> Fogalma. Kérdései. Kifejezőeszközei: ragos névszó, névutós névszó, névmás. <u>Az okhatározó</u> Fogalma. Kérdései. Kifejezőeszközei: ragos névszó, névutós névszó, névmás, igenév. Mindig előzményhatározó. Az okhatározós szó szerkezet lehetséges alaptagjai (ige, igenév) <u>A célhatározó</u></p>	<p>A tanuló: <u>ismerje és ismerje fel</u> a határozók fajtait; <u>ismerje</u> az egyes határozók jellemző ragjait és névutóit;</p> <p><u>értse meg, hogy a határozók a mondatban különféle szófajú szavak bővítményei.</u></p> <p>legyen képes alapszófajokhoz határozót kapcsolni <u>értse a határozói jelentés komplexitását;</u></p> <p><u>különböztesse meg a szabad határozókat a kötött határozóktól (vonzatoktól);</u></p> <p><u>értse a vonzatok lexikai és alaktani kötöttségét;</u> <u>ismerje fel</u> a mondatban határozókat;</p> <p><u>tudjon mondatot alkotni a megadott fajú és kifejezőmódú határozókkal;</u></p> <p><u>értse a konkrét és az elvontabb határozók irányhármasságát és tudja azt meghatározni a kifejező eszközök alapján;</u></p> <p><u>használja helyesen a bel- és külviszonyragokat a helységnevekkel;</u></p> <p><u>ne tévessze a miatt és a végett névutót;</u></p> <p><u>kerülje a fölösleges névutóhasználatot;</u></p>

<p>Fogalma. Kérdései. Megkülönböztetésének lehetősége az okhatározótól: mindig véghatározó.</p> <p>Kérdései.</p> <p>Kifejezőeszközei: ragos névszó, névutós névszó, névmás, igenév.</p> <p>A szószerkezet alaptagja.</p> <p><u>Fok- és mértékhatározó</u></p> <p>Fogalma, kérdései.</p> <p>Kifejező eszközei: ragos névszó, névutós névszó, határozószó, névmás.</p> <p>A szószerkezet alaptagja: ige, igenév, melléknév, számnév, határozószó.</p> <p><u>A tekintethatározó.</u></p> <p>Fogalma, kérdései. Kifejezőeszközei: ragos névszók (-lag, -leg; -ban, -ben); képest, szerint névutó.</p> <p><u>Az állapotféle határozók</u></p> <p><u>Az állapotthatározó</u></p> <p>Fogalma, kérdési, kifejezőeszközei: ragos névszó, névutós névszó, határozószó, névmás, igenév</p> <p>A számállapot-határozós szószerkezet.</p> <p><u>Az eredethatározók</u></p> <p>Fogalma. Kérdései.</p> <p>Előzményhatározó.</p> <p>Kifejezőeszközei: ragos névszó, névutós névszó, névmás.</p> <p><u>Eredményhatározó</u></p> <p>Fogalma. Kérdései.</p> <p>Véghatározó</p> <p>Kifejezőeszközei: ragos névszó, névutós névszó, névmás</p> <p><u>Társhatározó</u></p> <p>Fogalma. Kérdései.</p> <p>Kifejezőeszközei: ragos névszó, névutós névszó, névmás, határozószó</p> <p>A társhatározó és az eszközhatározó megkülönböztetése</p> <p><u>Részeshatározók.</u></p> <p>Fogalma. Kérdései.</p> <p>Kifejezőeszközei: ragos névszó, névutós névszó, névmás</p> <p><u>Az állandó határozók (vonzatok)</u></p> <p>Fogalmuk (különlegességük: állandó vonzatai az alaptagjuknak), jelentésbeli sajátosságuk. Lexikai és alaktani kötöttségük.</p> <p>Kérdései. Kifejezőeszközei: ragos névszó, névutós névszó, névmás</p>	<p>ismerje a határozó ragjainak és névutóinak poliszémiáját;</p> <p>különböztesse meg a -stul, -stül ragot az -s képzős melléknevek -tól, -től ragos alakjától;</p> <p>ismerje fel a -val, -vel és -vá, -vé ragokat a hasonult alakokban;</p> <p>ismerje fel a ragtalan névszókkel kifejezett határozókat;</p> <p>értse a hátravetett határozók jelzői szerepét;</p> <p>értse a határozók halmozása (egymás mellé kerülő több, különböző fajú határozó) és halmozott határozó közötti különbséget,</p> <p>tudja megkülönböztetni az eredet-és eredményhatározókat.</p>
<p>A jelző (5 óra)</p> <p>A jelző fogalma, nyelvi szerepe. A jelzős szószerkezet névszói jellege, tagjainak szófaja, a jelzett szó mondatrészi szerepe. A jelzős szerkezet szórendje, hangsúlyviszonyai. A</p>	<p>A tanuló:</p> <p>ismerje a jelző fogalmát, kérdéseit, kifejezőeszközeit, szószerkezeti alaptagját</p> <p>ismerje fel a mondatban a jelzős szerkezeteket</p>

<p>nyelvtani egyeztetés hiánya vagy megléte a jelzős szerkezetben. A jelző fajtái. Kérdései.</p> <p><u>1. A minőségjelző</u> Fogalma, kérdései, Kifejezőmódja: főnév, melléknév, számnév, névmás, melléknévi igenév. Fajtái: a minősítő jelző; a megkülönböztető jelző; a kijelölő jelző. A mutató névmással kifejezett kijelölő jelző egyeztetése a jelzett szóval.</p> <p><u>2. A mennyiségjelző</u> Fogalma, kérdései Kifejezőmódja: főnév, melléknév, számnév, névmás,</p> <p><u>3. A birtokos jelző</u> Fogalma, kérdései Kifejezőmódja: főnév, melléknév, számnév, névmás A birtokos jelzős szerkezet alaki sajátossága, a jelző szórendi helye. A <i>-nak, -nek</i> rag kitételének és elmaradásának esetei.</p> <p><u>4. Az értelmező jelző</u> Fogalma. A hátravetett és azonosító értelmező, az appozíció. Értelmező határozó. Az értelmező grammatikai státusza</p>	<p><u>tudja</u> egyeztetni a mutató névmással kifejezett kijelölő jelzőt a jelzett szóval.</p> <p><u>Tudja hogy</u> a jelzők szórendje a minőség és mennyiségjelző esetén kötött,</p> <p>Legyen tisztában a jelző és a jelzett szó szórendjével</p> <p><u>Jegyezze meg</u> a minőség- és mennyiség- jelzőt kivéve a jelzőket egyeztetjük a jelzett szóval.</p> <p><u>legyen tisztában</u> a jelzők helyesírási sajátosságaival</p>
<p>A halmozott mondatrész (4 óra) A halmozott mondatrész: a mellérendelő szó szerkezet. Mondatrészi szerepe. A szó szerkezetek közötti tartalmi kapcsolat szerint megkülönböztetünk: kapcsolatos, választó, ellentétes, következtető és magyarázó szó szerkezeteket A mellérendelő szintagmák tagjai közötti tipikus kötőszavak Írásjelek a halmozott mondatrész tagjai között.</p>	<p>A tanuló: <u>Tudja</u> a mellérendelő szó szerkezet típusait felismerni, megnevezni, jellemezni.</p> <p>Legyen képes ismereteit a mondat szerkesztési gyakorlatban tudatosan alkalmazni.</p>
<p>Megszólítás (3óra) Fogalma, szerepe a nyelv tanban, az irodalmi szövegekben, a mindennapi nyelvhasználatban, a hivatalos és magánlevélben használt megszólítási formák Helyesírási alapkövetelmények: hivatalos okmány-magánlevél, szöveg elején- szöveg belsejében, kiemelt megszólítások</p>	<p>A tanuló <u>ismerje fel</u> a megszólítást a szövegben legyen tisztában a hivatalos okiratokban használatos megszólítási formákkal tudja alkalmazni a magyar helyesírás alapvető szabályait az írott szövegben megszólítás esetén</p>
<p>Közbevetés (3 óra) A közbevetés meghatározása, nyelvtani szerepe Helyesírási alapkövetelmények a közbevetés különböző eseteiben</p>	<p>Ismerje fel a közbevetést a szövegben tudja alkalmazni a magyar helyesírás alapvető szabályait az írott szövegben közbevetés esetén</p>
Szociokulturális tárgykör	
<p>Szülőföldem Kárpátalja A lakóhely megtartó ereje</p>	<p>a tanuló tudja meghatározni a szülőföld megtartó erejének</p>

lakóhely és a szülőföld közötti eltérés megfogalmazása, a szülőföld megtartó, visszahívó ereje.	lényegét
Kik voltak az őseim Szülői, nagyszülői életutak ismertetése (generációk közötti párbeszéd generálása)	A tanuló <u>értse meg</u> , hogy a család, barátok, táj, település, vallás, szülői ház egy életre befolyásolja az egyén sorsát. <u>legyen képes</u> elkészíteni családjá családíját
Híres magyarok Kárpátalján	Tudjon megnevezni néhány a híres magyar tudóst, színészt, író, költőt, festőművészt sportolót Kárpátalján. Egyet közülük matasson be részletesen. Beszéljen a szülőföldről való kapcsolatokról is.
Magyar nemzeti ünnepek és emléknapok	legyen tisztában a magyar nemzeti hősök kultuszával, a nemzeti ünnepek és emléknapok fontosságával, az identitás és az összetartási szellem megalapozásának alapvető elemével
Hagyományos kalendáris ünnepek a multikulturális Kárpátalján. Tolerancia és tisztelet a különböző nemzetek, vallások iránt.	tudja a kárpátaljai hagyományos kalendáris ünnepeket felsorolni vegye figyelembe a vidék soknemzetiségű voltát legyen tisztában az ünnepek eltérő időpontjának okával
A hagyományos mesterségek Kárpátalján	tudjon néhány már kihalt, vagy kihalás szélén lévő, jellemzően kárpátaljai kismesterséget felsorolni
Gyakorlati irányvonal	
Az általános oktatási alkotói készségek alapjai és gyakorlati elsajátítása. Együttműködési és kommunikációs stratégiák megvalósítása.	<u>A tanuló a tanár segítségével legyen képes:</u> alkalmazni a alkotói készségeket a tanulás folyamatában, tudja használni az együttműködési és kommunikációs stratégiákat a gyakorlatban.
Szervezés és ellenőrzés	<u>A tanuló a tanár segítségével legyen képes:</u> <u>meghatározni</u> megismerő tevékenységének tárgyát; <u>tervezni</u> _____ munkáját célja elérésére; <u>megvalósítani</u> _____ a kitűzött tervet; <u>értékelni</u> az elért eredményt;
Ismeretszerzés	<u>A tanuló a tanár segítségével legyen képes:</u> <u>elemezni</u> a nyelvi és nyelven kívüli fogalmakat, törvényszerűségeket; <u>elválasztani</u> a lényegeset a másodlagostól; <u>modellezni</u> a nyelvi és nyelven kívüli fogalmakat, jelenségeket, törvényszerűségeket.
Alkotás	<u>A tanuló a tanár segítségével legyen képes:</u> <u>elképzeln</u> a szavakban leírt fogalmakat, jelenségeket; <u>hasznosítani</u> a korábban megszerzett tudást és készséget új szituációkban; <u>észlelni és megfogalmazni</u> a problémákat a tanulás során; <u>tudatosítani</u> a tanult tárgy szerkezetét;

Etika, esztétika	<u>kikövetkeztetni</u> az egyes problémák megoldásának módjára; <u>érveket felhozni</u> ezek bizonyítására; <u>felfedezni</u> a szépséget a nyelvi jelenségekben, a természetben, művészetben, az emberek tetteiben, alkotásaiban; <u>kritikusan értékelni</u> saját tetteit.
------------------	--

Magyar nyelv
9. osztály
(105 óra, heti 3óra, 15 tartalék óra)

Az oktatandó tananyag	A tanulókkal kapcsolatos állami követelmények
A beszéd tárgyköre (16 óra)	
Beszéd és a nyelv A beszéd és az írás Különféle beszédműfajok kommunikációs technikáinak megfigyelése, alkalmazása	A z írásbeli és a szóbeli közlésmód különbségeinek ismerete és tudatos alkalmazása
Beszédkészség-fejlesztés Ismeretlen, tudományos ismeretterjesztő és publicisztikai szöveghallgatása, befogadása. Szövegértés, szövegalkotás.	A tanuló tudja alkalmazni a beszédtechnika alapjait.
A megszólalástól a felolvasásig A beszédtechnika alapjai. A mondat és szövegfonetikai eszközök. Hogyan olvassunk fel? Feladatok, olvasási gyakorlatok. A beszédet kísérő nem nyelvi jelek. A nem nyelvi jelek típusai. Hangzó anyanyelvünk. Feladatok a helyes ejtés, hangsúly, beszédtempó begyakorlására.	Egy-egy drámai vagy dramatizált részlet kifejező előadása a verbális kifejezés eszközeivel Az emberi érzelmeket, viszonyulásokat megjelenítő nem nyelvi kifejezőeszközök ismerete. A verbális és nem verbális kommunikáció eszközeinek és kódjainak, a különböző információhordozók üzeneteinek megértése.
Íráskészség-fejlesztés	A köznyelvi normához alkalmazkodó szabatos kifejezőmód kialakítása.
A szöveg szerkezetéről tanultak ismétlése A szövegalkotás előkészítése, a gyűjtőmunka. A szöveg megalkotása. Szövegértés, szövegalkotás. A szövegtípusok Az elbeszélő, leíró és értekező szöveg. Az elbeszélő szöveg szerkezete, sajátosságai. A leíró szöveg szerkezete, közlésmódja, különböző szempontok a leírásban. Az érvelő szöveg logikai, nyelvi eszközei, műfajai. Vita jellegű szöveg szerkesztése. Szövegértés hallás és olvasás után.	Ábrázolásának megfigyelése irodalmi művekben, kreatív szövegalkotás a tartalomhoz, a kommunikációs alkalomhoz illő nyelvi, stilisztikai eszközök megfelelő kiválasztásával. A történet kifejtése mindhárom közlésformában. A hallott, olvasott szöveg elmondása és leírása. Következtetés levonása. Mindennapi élethelyzetekhez, irodalmi olvasmányokhoz kapcsolódó véleményalkotás. Irodalmi és filmszereplők jellemének megítélése, érvelés a saját álláspont mellett.
Tantárgyak közötti kapcsolat	

Párbeszéd az irodalmi művek formájáról és a bennük megjelenített mögöttes tartalomról.
A szövegelemző eljárások bővítése szakmai-tudományos, gyakorlati és szépirodalmi művek feldolgozásában. (irodalom, történelem, földrajz)

<p>Íráskészség Állatok leírását is tartalmazó elbeszélő jellegű szépirodalmi szövegek tartalmának részletes kifejtése írásban</p> <p>Önálló szöveg alkotása <u>Párbeszéd</u> Párbeszéd dramatizálása a tanulóknak élettapasztalatainak megfelelő megadott szituáció alapján (viselkedés, magatartás, érdeklődés), képek alapján, meghatározott párbeszéd folytatásaként.</p> <p><u>Monológ</u> Dolgozatok (gyakorló és ellenőrző dolgozatok) vázlat nélkül;</p> <p><u>Beszédkésztség</u> Leíró jellegű dolgozatok tárgyról, állatokról (képek alapján is) szépirodalmi stílusban. Felelés a magyar nyelv órákon és más tanórákon (a megadott vázlat vagy táblázat alapján) tudományos stílusban. Véleménynyilvánítás az osztálytárs feleletéről. Valamely esemény elmondása.</p> <p><u>Íráskészség</u> Elbeszélő fogalmazás szépirodalmi stílusban valamely eseményről (élménybeszámoló) Leíró jellegű fogalmazás tárgyról, állatokról szépirodalmi és tudományos stílusban. Értekező jellegű fogalmazás a tanulóknak tapasztalatai alapján szépirodalmi stílusban. Információ az újságba (az iskola életéről). <u>Hivatalos iratok.</u> Levél a szülőknek, barátoknak. A címzés. Megszólítás, levélkezdő és levélzáró formulák (történelem).</p>	<p>A tanuló: <u>vegye észre</u> és <u>javítsa ki</u> a fogalmazásban előforduló hibákat; <u>értékelje</u> saját szövegét tartalma, formája, elgondolása és nyelvi kivitelezése szempontjából. <u>legyen képes</u> megalkotni és lejátszani bizonyos terjedelmű (két tanulóra számított 6–7 mondatos) párbeszédet a megadott szituációnak, mintának, bevezetésnek, kulcsszavaknak megfelelően, vagy rajzok alapján a megadott cél elérésére (a párbeszéd tartalma 3–5 perc); <u>tudjon</u> a témánál maradni, megtartani a magyar irodalmi nyelv normáit, szabályait; gyors válaszaival <u>segítse elő</u> fenntartani a párbeszédet, érvényesíteni a nyelvi magatartás követelményeit; <u>értékelje</u> a szöveget tartalma, formája, alapgondolata és nyelvi megformálása szempontjából; <u>fogalmazzon</u> beszéd- és írásműveket (a programban előírtak szerint) a beszéd céljának, a címzettnek, a közlés fajtájának és stílusának figyelembevételével; <u>tudja</u> fogalmazását a témának és a mondanivalónak megfelelően szerkeszteni; <u>alkalmazza</u> a szövegösszefüggést biztosító nyelvi eszközöket; <u>tudja</u> megválasztani a kommunikáció körülményeinek megfelelő nyelvi (társalgási, szépirodalmi, tudományos) stílust; <u>feleljen meg</u> a helyes beszéd és nyelvi magatartás követelményeinek; <u>vegye észre</u> és <u>javítsa ki</u> saját hibáit fogalmazásának tartalmában, szerkezetében és nyelvi megformálásában; <u>értékelje</u> a szöveget a tartalmi, formai és a nyelvi kivitelezés szempontjából.</p>
<p style="text-align: center;">Tantárgyak közötti kapcsolat</p> <p>Az irodalmi mű és annak összetevői: a téma és az eszmei mondanivaló; az elbeszélés és a tárgyak, állatok leírása az elemzett művekben; a hősök tetteinek megítélése (irodalom). Tárgyakat, állatokat ábrázoló festmények tartalmának és ábrázoló eszközeinek szóbeli leírása; gyerekekről szóló tematikus festmények tartalmának elmondása; a egyes tárgyak megfigyelése természet után; rajz közben (ábrázoló műfaj). Történelmi események értékelése ilyen tárgyú szépirodalmi művek elemzésekor.</p>	
<p style="text-align: center;">A nyelvtan tárgyköre (50 óra)</p>	
<p>Ismétlés (6 óra) Hangtani és jelentéstani ismeretek. Szófajtani és alaktani ismeretek. Mondattani ismeretek.</p>	<p>A mondat mibenléte, fajtái. A mondatrészek és a szintagmák. A mondattanhoz kapcsolódó nyelvhelyességi ismeretek felelevenítése.</p>

<p>Az egyszerű mondat. A mondatrészek: az állítmány, az alany, a bővítmények. Mondatelemzés, mondatszerkesztés megadott séma alapján.</p>	
<p>Az összetett mondat (4 óra) Az összetett mondat fogalma. Egyszerű vagy összetett mondat. Két vagy több alanyi-állítmányi szószerkezet. a mondat szerkezetében. A tagmondatok közötti kapcsolat. Kötőszó a tagmondatok között. Az összetett mondatok osztályozása Helyesírási gyakorlatok. Mondatelemzés, szerkezeti ábra készítése.</p>	<p>Az alá- és mellérendelő összetett mondat közti különbség felismerése a mondat szerkezetében, tartalmában.</p>
<p>A mellérendelő összetett mondat (10 óra) A mellérendelő összetett mondat fogalma. A mellérendelő összetett mondat fajtái: a kapcsolatos, ellentétes, választó, következtető és magyarázó összetett mondatok..Írásjelek az összetett mondatokban. Mondatvégi írásjelek, tagmondatok közti írásjelek. A többszörösen összetett mellérendelő mondat, annak ábrázolása. A mellérendelő összetett mondat helyesírása. A mellérendelő összetett mondatról tanultak összefoglalása.</p>	<p>A tanuló ismerje a mellérendelő összetett mondat tagmondatai közötti tartalmi és szerkezeti összefüggés felismerését, tudja a magyar nyelv legfőbb szórendi szabályainak helyes alkalmazását.</p>
<p>Az alárendelő összetett mondat (36 óra) Az alárendelő összetett mondatok fajtái. Az állítmányi, alanyi, tárgyi mellékmondat. A határozói alárendelő összetett mondatok fajtái. A jelzői alárendelő összetett mondatok. A sajátos jelentéstartalmú mellékmondatok .Az idézés. A sajátos jelentéstartalmú mellékmondatok. A mondatrend. Írásjelek az alárendelő összetett mondatokban. Nyelvművelés.Az egyes kötőszók szórendi he Két azonos funkciójú kötőszó kerülése a mondatalkotásban.. Szövegértés, szövegalkotás Ismétlés, összefoglalás. Gyakorlati munka Különböző típusú alárendelő összetett mondatok elemzése.</p>	<p>Mondatelemzési jártasság az összetett mondat feldolgozásában: a tagmondatok sorrendjének , a szintagmák szerkezetének és jelentésének felismerése, értelmezése, fogalmi szintű megnevezése. Az idézés írásmódjának helyes alkalmazása. A mondattani és nyelvhelyességi ismeretek biztonságos alkalmazása a szóbeli és írásbeli megnyilatkozásban.</p>
<p>A többszörösen összetett mondat (7 óra) A mellérendelő többszörösen összetett mondat. Az alá- és mellérendelő többszörösen összetett mondat. Legegyszerűbb típusaik. Központosítás. A körmondat és fajtái. Az idézés. Az egyenes és függő idézet Gyakorlati munka Mondatszerkesztés megadott séma alapján.</p>	<p>A tanuló: <u>ismerje</u> a többszörösen összetett mondat legegyszerűbb típusainak szerkezetét; <u>értse</u> a tagmondatok közötti viszonyt; <u>tudja</u> ábrázolni a tagmondatok összefüggését; <u>ismerje</u> a körmondatot, annak fajtait, azok nyelvi-stilisztikai szerepét.</p>

Tantárgyak közötti kapcsolat Az alá-és mellérendelő mondatok sajátosságai az ukrán nyelvben	
<p>A stílusról tanultak összefoglalása (14 óra) A társalgási, szépirodalmi publicisztikai, hivatali stílus jellemző sajátosságai, műfajai. A mindennapi élet néhány alapvető hivatalos irata: kérvén, önéletrajz, tartalmi és formai követelményei. A tudományos stílus műfajai: a jegyzet, a referátum. A tézis és a jegyzetelés. Kiselőadás elkészítésének követelményei, készítésének folyamatai, a forrásanyag és a gyűjtött anyag elrendezése. Szövegértés, szövegalkotás. A helyesírás és a helyes stílus szerepe a szövegalkotásban.</p>	<p>Különböző műfajú és rendeltetésű (szépirodalmi, ismeretterjesztő, értekező) művek szerkezetének és jelentésének feltárása. A hétköznapi és irodalmi kommunikáció sajátosságának megfigyelése.</p>
<p>A magyar nyelv történetének korszakai (12 óra) A magyar nyelv eredete. A finnugor nyelvrokonság. Híres magyarok, akik nyelvrokonainkat keresték. A magyar szókincs eredete. Az eredeti szókincs, finnugor és ugor elemek szókincsünkben. Az ismeretlen eredetű szavak. Az idegen elemek, az idegen szavak használata. A magyar nyelv történetének korszakai. A magyar írásbeliség kezdete, a szórványemlékek, szövegemlékek, kódexek. Az írott és nyomtatott szövegemlékek. A halotti Beszéd és Könyörgés. Az Ómagyar Mária-siralom. Nyelvünk hangváltozásai. A nyelvtani rendszer változásai. Az írott magyar nyelv egységesülésének kezdete. A magyar irodalmi és köznyelv kialakulása. A nyelvújítás. A nyelvújítás eredményei. Nyelvtörténeti szövegek elmzése</p>	<p>A nép és a nyelv fejlődése közötti kapcsolat felismerése. A magyar nyelv rokonságának, a nyelvemlékek, nyelvtörténeti jelenségek ismerése. Tájékozottság a magyar nyelv életére vonatkozó alapvető nyelvtörténeti tényekről, a magyar nyelv jellemző sajátosságairól. Igény a magyar nyelv és a tanult idegen nyelvek szerkezetének összehasonlítására.</p> <p>A tanuló: ismerje meg anyanyelvét mint rendszert, annak jelenét és múltját, fejlődésének szabályszerűségeit.</p>
Szociokulturális tárgykör	
<p>A nemzeti kultúra jellemző vonásai, hagyományai, ünnepei, kiemelkedő egyéniségei. A nemzeti kultúrához való viszony kialakítása a tanulóknak, amelyen keresztül átélhetik a magyar nyelv és a magyar kultúra elválaszthatatlanságát. A magyar nyelv múltja: részletek bemutatása a nyelvemlékekből az oktatott anyag szemléltetésére. A kódexek korától napjaink nyelvműveléséig. Híres magyar felfedezők, tudósok, világjárók életpályájának ismertetése.</p>	<p>A tanuló ismerje a nemzeti kultúra jellemző vonásait, tartsa tiszteletben a nemzeti hagyományokat, ünnepeket, ismerje a magyar nyelvemlékeket és azok keletkezését, tisztelje a nemzet kiemelkedő nagyjait,</p>

<p>A magyar nemzet szimbólumai, a nemzet tárgyi és szellemi kultúrája, erkölcsi értékei.</p> <p>A történelmi események hatása a nyelv fejlődésére. A nyelvi és történelmi folyamatok párhuzamba állítása. A magyar irodalom és nyelv együttfejlődése.</p> <p>A magyar képzőművészet és zene kiemelkedő alakjai: Munkácsy Mihály, Szinyei Merse Pál, Ferenczy Károly jelentősebb műveinek bemutatása, Liszt Ferenc, Bartók Béla, Kodály Zoltán zeneművészetének ismertetése.</p> <p>Kiemelkedő népköltészeti alkotások, ezek tanulságai, nemzeti jellege.</p> <p>A népköltészet hatása a köznyelv és irodalmi nyelv kialakulására.</p>	<p>tartsa tiszteletben a nemzeti szimbólumokat, szellemi értékeit, népköltészeti alkotásait,</p> <p>ismerje a többi művészeti irányvonal kiemelkedő egyéniségeit,</p> <p>tudja, hogy mit és milyen művészeti ágban tevékenykedtek,</p> <p>tartsa tiszteletben a magyar népköltészeti alkotásokat,</p> <p>ismerje azok hatását a magyar köznyelv és irodalmi nyelv kialakulására.</p>
<p>Gyakorlati irányvonal</p>	
<p>Az általános oktatási alkotói készségek alapjai és gyakorlati elsajátítása.</p> <p>Együttműködési és kommunikációs stratégiák megvalósítása.</p> <p>A tanuláshoz való megfelelő viszony gondozása: a művelődés iránti belső vágy, a világ iránti érdeklődés, a tudásvágy felébresztése és táplálása.</p> <p>A tanulási ritmus kialakítása a tanulási szokások kialakítása és gondozása a hatékony tanulás érdekében,</p> <p>A tanulás módszereinek bemutatása és elsajátíttatása.</p> <p>A tanuláshoz szükséges alapképességek fejlesztése.</p>	<p>alkalmazza a alkotói készségeket a tanulás folyamatában,</p> <p>tudja használni az együttműködési és kommunikációs stratégiákat a gyakorlatban.</p> <p>A tanulási képesség fejlesztése, az ismeretfeldolgozási technikák megtanulása.</p> <p>Jártasság a verbális és vizuális információ együttes kezelésében.</p> <p>A szellemi munka technikájának elsajátítása, a modern technológián alapuló információhordozók alkalmazása.</p>